Informatienota

Aan:	Gemeenteraad
Van:	College van burgemeester en wethouders
Onderwerp:	Tussenrapportage gratis lidmaatschap bibliotheek 18-27 jaar
Portefeuillehouder:	L. de Waard - Oudesluijs
Datum collegebesluit:	13 oktober 2026
Zaak/documentnummer:	2446756/ 2778086
Geheim:	Nee

Kennisnemen van:

1. De tussentijdse resultaten van de pilot gratis lidmaatschap bibliotheek voor jongeren van 18 tot 27 jaar

1. Inleiding

Op 12 november 2025 heeft uw gemeenteraad het amendement '*Pilot gratis lidmaatschap Bibliotheek tot 27 jaar'* aangenomen. Aanleiding hiervoor was dat veel jongeren na hun 18e stoppen met hun bibliotheeklidmaatschap, terwijl leesbevordering juist dan belangrijk blijft voor het voorkomen van laaggeletterdheid. Uw raad stemde in met een pilotperiode van één jaar. Op 3 maart 2026 bent u geïnformeerd over het plan van aanpak.

Om het gratis jongerenlidmaatschap onder de aandacht te brengen, heeft de bibliotheek een brede communicatiecampagne uitgevoerd. Hierbij is gebruikgemaakt van lokale media, huis-aan-huisflyers, de website van de bibliotheek, promotiemateriaal op scholen en evenementen zoals jongerenfestival IMPAKT. Daarnaast zijn bestaande leden geïnformeerd en worden jongeren die de bibliotheek bezoeken actief benaderd door medewerkers. De bibliotheek heeft het bereik, gebruik en de effecten van het gratis jongerenlidmaatschap doorlopend gemonitord en geëvalueerd.

In het tussentijds verslag (bijlage 1) leest u de voorlopige resultaten van de pilot. Er is in de tussentijd ook een landelijk onderzoek verschenen naar de effecten van een gratis jongerenlidmaatschap. De conclusies uit dat onderzoek zijn meegenomen in het verslag van de bibliotheek.

De eerste resultaten laten een duidelijke groei zien van het aantal jongeren dat gebruikmaakt

van het gratis lidmaatschap. In het amendement is uitgegaan van ervaringen in Arnhem en Deventer, waar na drie jaar ongeveer 15% van de doelgroep gebruikmaakt van het gratis lidmaatschap. Dat zou in Tiel neerkomen op 795 jongeren. Omdat de pilot in Tiel pas dit jaar is gestart ligt het huidige bereik nog onder dit niveau (385 jongeren, oftewel 7,27%). Om deze reden doet de bibliotheek de aanbeveling om het gratis lidmaatschap voor jongeren te verlengen vanaf 1 januari 2027.

2. Kernboodschap

De belangrijkste conclusies zijn als volgt:

- Het aantal leden van 18-27 jaar in Tiel is gegroeid, van 118 in 2024 naar 385 (peildatum 30 september 2026). Deze groei zet zich nog dagelijks voort.
- De groei vertaalt zich ook in daadwerkelijk gebruik. De groep heeft dit jaar (tot 30 juni 2026) 539 fysieke materialen geleend, en 57% van de respondenten in de eerste impactmeting geeft aan sinds het gratis lidmaatschap vaker te lenen dan voorheen.
- De voorlopige onderzoeksresultaten laten zien dat gratis lidmaatschap de drempel verlaagt voor nieuwe gebruikers, het lenen van boeken stimuleert en bijdraagt aan een positievere beeldvorming van de bibliotheek.
- Landelijk onderzoek onderstreept dat het zichtbaar worden van effecten tijd kost. Het ministerie van OCW concludeert zelf dat gratis lidmaatschap vooral voorwaardenscheppend is: het schept ruimte, maar het kost tijd voordat dit zich vertaalt in blijvend gebruik en gedragsverandering.
- De bibliotheek adviseert op basis van deze resultaten om het gratis jongerenlidmaatschap te verlengen.

3. Financiën

Voor het pilotjaar 2026 zijn de volgende middelen ingezet. Deze werden gedekt uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2025.

Pilotjaar 2026	
Gederfde inkomsten lidmaatschappen	€ 7.500
Impuls collectie 18 – 27 jaar	€ 15.000
Marketing en wervingsactiviteiten	€ 10.000
Totaal	**€ 32.500**

4. Vervolg

In januari 2027 ontvangt u een informatienota met de eindrapportage.

Bijlagen

1. Rapport Lidmaatschap Jongeren Tiel, Bibliotheek Rivierenland
2. Amendement 'Pilot gratis lidmaatschap Bibliotheek tot 27 jaar' d.d. 12 november 2025

Meer informatie:

Team:	Beleid en Regie